

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2019

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
2019

Στην προετοιμασία της Ετήσιας Έκθεσης 2019 συνέβαλε το σύνολο του προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη

Κεντρική συντακτική ομάδα, Επιμέλεια: Ζωή Καραμήτρου, Ευανθία Μπενέκου

Κείμενα: Κωνσταντίνος Αντωνιάδης
Χρυσούλα Αντωνίου
Ζωή Καραμήτρου
Μαρία Κετσιτζίδου
Θεώνη Κουφονικολάκου
Ειρήνη Κυριακάκη
Αικατερίνη Μαλεβίτη
Ευανθία Μπενέκου
Στέργιος Πρεβέντης
Θάλεια Ρουκουνάκη
Έλενα Σταμπουλή
Αγγελική Σώρα
Αναστασία Τοπαλίδου
Μιχάλης Τσαπόγας
Χρύσα Χατζή
Δημήτρης Χορμοβίτης

Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων: Δημήτρης Βράζος, Μαρία Καλαματιανού

Σχολιασμός στατιστικών στοιχείων: Ίων Σαγιάς

Συντονισμός έκδοσης: Γερασιμούλα Χαραλάμπους

Σχεδιασμός, σελιδοποίηση: ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΕΒΕ, Νικολέττα Μιχελάκη
info@kambili.gr

Φωτογραφίες: Θανάσης Καρατζάς karatzas_t@yahoo.gr

Επιτρέπεται η δωρεάν αναπαραγωγή του κειμένου αυτής της έκδοσης σε οποιαδήποτε μορφή ή μέσο, υπό την προϋπόθεση ότι αναπαράγεται με τρόπο ακριβή και μη παραπλανητικό.

Είναι απαραίτητη η αναφορά στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του Συνηγόρου του Πολίτη και στον τίτλο της έκδοσης. Σε περίπτωση που περιλαμβάνεται υλικό τρίτων, πρέπει να ζητηθεί η άδεια από τον αντίστοιχο κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.

Για ερωτήματα σχετικά με την έκδοση παρακαλώ επικοινωνήστε στο press@synigoros.gr

Η Ετήσια Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για το 2019 τυπώθηκε τον Μάρτιο του 2020 σε 700 αντίτυπα και είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη σελίδα: <https://www.synigoros.gr/?i=stp.el.reports>

© **Συνήγορος του Πολίτη**

📍 Χαλκοκονδύλη 17, 104 32 – Αθήνα

☎ Τηλ.: (+30) 213 1306 600

🌐 www.synigoros.gr

📘 ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - THE GREEK OMBUDSMAN

🐦 @Synigoros

ISSN: 1108 8206

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
Ο Σνήγορος του Πολίτη για το 2019.....	13
Το αποτύπωμα της χρονιάς	16
Το 2019 με μια ματιά.....	18
Η ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ	25
1. Πλήθος αναφορών και θεματικές.....	27
2. Γεωγραφική κατανομή και εποχικότητα κατάθεσης αναφορών	30
3. Επισκεψιμότητα ιστοσελίδας – Κοινωνικά δίκτυα – Τηλεφωνικό κέντρο.....	32
4. Αναρμοδιότητες και αποτελεσματικότητα της διαμεσολάβησης.....	36
5. Η «ακτινογραφία» της κακοδιοίκησης	38
6. Φορείς κακοδιοίκησης.....	40
7. Συγκεφαλαίωση	46
ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	49
1. Διεθνής Προστασία.....	52
1.1. Είσοδος και νομοθετικό πλαίσιο αιτούντων άσυλο.....	53
1.2. Πρόσβαση σε δομές υγείας	54
1.3. Παιδιά που Μετακινούνται.....	55
2. Δικαιώματα ανηλίκων – παιδική προστασία.....	56
2.1. Εκπαιδευτικά Ζητήματα	56
2.1.1. Δικτύωση με Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού-Επιμορφώσεις και ενημερώσεις εκπαιδευτικών	57
2.1.2. Διευκόλυνση της εκπαιδευτικής συμπερίληψης των παιδιών που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.....	57
2.2. Υποστήριξη παιδιών και ευάλωτων οικογενειών στην κοινότητα.....	59
2.3. Υγεία – Εμβολιασμοί.....	62

3. Δυσλειτουργίες σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης	62
3.1. Πρακτικές διάκρισης κατά τον καθορισμό τελών και την πρόσβαση πολιτών σε προνόμια και δωρεάν δημοτικές υπηρεσίες	63
3.2. Εξώδικος συμβιβασμός	65
3.3. Προβλήματα σχετιζόμενα με την εφαρμογή των ν. 4555/2018 & 4604/2019 για τα μη χρησιμοποιούμενα και μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα	67
4. Εργασία και απασχόληση.....	68
4.1. Πρόσβαση στην Εργασία – Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης.....	69
4.1.1. ΟΑΕΔ: Αιφνιδιασμός ανέργων επιτυχόντων σε προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα του Οργανισμού / Αδυναμίες των διαδικασιών ενημέρωσης τους για τις νόμιμες υποχρεώσεις τους	69
4.2. Άνιση Μεταχείριση στο Χώρο Εργασίας – Προτάσεις για την εξισορρόπηση της ιδιωτικής κι επαγγελματικής ζωής των εργαζομένων.....	72
5. Κοινωνική αλληλεγγύη	76
5.1. Προβλήματα σε σχέση με Προνοιακά Επιδόματα	76
5.1.1. Επίδομα στέγασης.....	76
5.1.2. Επίδομα στεγαστικής συνδρομής ανασφαλιστών υπερηλίκων	77
5.1.3. Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων ανασφαλιστών.....	78
6. Κοινωνική ασφάλιση - Υγεία.....	79
6.1. Προβλήματα σε σχέση με τις χρεώσεις που επιβάλλουν ιδιωτικά θεραπευτήρια σε ασφαλισμένους του Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	80
6.2. Κοινωνικο-ασφαλιστικά ζητήματα από την εφαρμογή του ν. 4387/2016.....	83
6.2.1. Ανάγκη σχεδιασμού και εφαρμογής πληροφοριακού συστήματος Ε.Φ.Κ.Α. για επιμέρους ασφαλιστικά αιτήματα.....	83
6.2.2. Έκδοση διοικητικών πράξεων επανυπολογισμού των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4387/2016	

- Μη ανάρτηση ενημερωτικών σημειωμάτων στην ιστοσελίδα του ΕΦΚΑ	86
7. Μετανάστευση	89
7.1. Καθυστερήσεις στη διαδικασία χορήγησης/ανανέωσης αδειών διαμονής	89
8. Οργανισμοί εγγείων βελτιώσεων – αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας	91
8.1. Παροχή νερού για την άρδευση αγροτεμαχίου στον Εθνικό Κάμπο Ξυλοκάστρου	92
8.2. Επιβολή παγίων τελών σε μη αρδευόμενο οικόπεδο από τον Τ.Ο.Ε.Β. Πεδιάδος Μόρνου	93
8.3. Άρνηση χορήγησης πληροφοριών για έργο που πραγματοποιήθηκε στο Τ.Ο.Ε.Β. Πελοπίου	94
8.4. Αγροτική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (Α.Γ.Υ.Π.).....	95
9. Προσλήψεις	96
9.1. Προσλήψεις Εκπαιδευτικών	96
9.1.1. Νέο σύστημα διορισμού και πρόσληψης μόνιμων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών σε σχολικές μονάδες γενικής και ειδικής αγωγής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	96
9.2. Όριο Ηλικίας για συμμετοχή σε προκηρύξεις θέσεων εργασίας στο Δημόσιο και τον Ιδιωτικό τομέα.....	100
10. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	104
10.1. Θεσμικές και λειτουργικές συνέπειες από την κατάργηση των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων	105
11. Φυσικές Καταστροφές	109
11.1. Αντιστήριξη πρανών και διαχείριση όμβριων υδάτων στην πόλη της Ρόδου.....	110
11.2. Αποκατάσταση καθίζησης οδού και αγωγού όμβριων υδάτων στην Αθήνα.....	111
11.3. Κατολισθήσεις πρανών σε δημοτικούς δρόμους στις περιοχές Χανίων και Ξυλοκάστρου.....	111
11.4. Καθαρισμός, οριοθέτηση και προστασία ρεμάτων.....	112
12. Φυσικό περιβάλλον - Γεώτοποι.....	116

12.1. Γεώτοποι.....	116
12.2. Προστασία υγρότοπου Ν. Προποντίδας Χαλκιδική.....	118

ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.....121

1. Ο Συνήγορος του πολίτη ως πλαίσιο για την προαγωγή εφαρμογής της σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.....	123
1.1. Θεσμικό πλαίσιο.....	123
1.2. Η πρώτη Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.....	124
1.3. Συνεργασία του Συνηγόρου με τη Βουλή των Ελλήνων.....	126
1.4. Δράσεις του Συνηγόρου.....	127
2. Ο Συνήγορος του πολίτη ως φορέας για την ίση μεταχείριση.....	128
2.1. Διάκριση λόγω φύλου στην εργασία: Άδεια φροντίδας τέκνου για τις αναπληρώτριες εκπαιδευτικούς.....	129
2.2. Διάκριση λόγω ταυτότητας φύλου: Έκδοση νέου δελτίου εκπαίδευσης εξέτασης υποψηφίου οδηγού μετά από νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου.....	130
2.3. Διάκριση λόγω αναπηρίας: Πρόστιμο σε ξενοδοχειακή εταιρία λόγω άρνησής της να προσλάβει εργαζόμενο με αναπηρία.....	130
2.4. Διάκριση στην παροχή υπηρεσιών λόγω εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής.....	130
2.5. Διάκριση στην εργασία λόγω ηλικίας: Κατάργηση ορίου ηλικίας σε αγγελίες πρόσληψης προσωπικού μεγάλης αλυσίδας καταστημάτων.....	131
3. Ο Συνήγορος του πολίτη ως φορέας προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού.....	132
3.1. Δράσεις προαγωγής.....	132
4. Ο Συνήγορος του πολίτη ως μηχανισμός εξωτερικού ελέγχου αναγκαστικών επιστροφών αλλοδαπών.....	133
4.1. Αριθμητικά στοιχεία.....	134
4.2. Συνοπτική παρουσίαση του εξωτερικού ελέγχου επιστροφών.....	135

4.3. Συνοπτικά ευρήματα	135
4.4. «Πρωτοβουλία του Ναυπλίου» για τα ανθρώπινα δικαιώματα	136
4.5. Συμπεράσματα.....	137
5. Ο Συνήγορος του πολίτη ως εθνικός μηχανισμός διερεύνησης περιστατικών αυθαιρεσίας	137
6. Ο Συνήγορος του πολίτη ως εθνικός μηχανισμός πρόληψης βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης η ταπεινωτικής μεταχείρισης η τιμωρίας.....	141
6.1. Εισαγωγή.....	141
6.2. Θεσμικές εξελίξεις.....	142
6.3. Φυλακές	143
6.4. Κρατητήρια και Προαναχωρησιακά Κέντρα	144
6.5. Ψυχιατρεία και Ιδρύματα κλειστής φροντίδας.....	145

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΝΟΜΟΥ – ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ .....

147

I. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	149
1. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.....	149
2. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	150
3. Υπουργείο Δικαιοσύνης.....	150
4. Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης.....	151
5. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	152
6. Υπουργός Επικράτειας.....	154
7. Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών υποθέσεων	154
8. Υπουργείο Εσωτερικών.....	158
9. Υπουργείο Οικονομίας	161
10. Υπουργείο Οικονομικών.....	162
11. Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων	164
12. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.....	168
13. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	170
14. Υπουργείο Υγείας	173

15. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.....	173
---	-----

II. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΕΠΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΝΟΜΟΥ..... 174

1. Παρατηρήσεις στο σχέδιο νόμου περί διεθνούς προστασίας (Ν. 4636/2019).....	174
2. Παρατηρήσεις επί συγκεκριμένων διατάξεων στο πλαίσιο της διαδικασίας αναθεώρησης του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019) και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019).....	179

III. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ..... 181

1. Ειδική έκθεση «Ενισχύσεις και Πρωτογενής Παραγωγή».....	181
2. Ειδική έκθεση για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.....	182
3. Ειδική έκθεση «Τα Δικαιώματα των Παιδιών που Μετακινούνται στην Ελλάδα».....	183
4. Ειδική Έκθεση «Αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών & επαγγελματικά δικαιώματα».....	185

ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟ 2019..... 187

1. Ο Ν. 4604/2019 – άρθρο 4 παρ. 2.....	189
2. Ο Ν. 4622/2019 άρθρο 74 παρ. 2.....	190
3. Ο Ν. 4648/2019 άρθρο 2 παρ. 6.....	191

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ..... 193

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ..... 197